

Majandus- ja Sotsiaalkomitee

Majandus- ja Sotsiaalkomitee roll

[Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee](#) (MSK; *Economic and Social Committee, ECOSOC*) on foorum, kus on esindatud erinevad majandus- ja sotsiaalsfääri valdkonnad. MSK loodi Rooma lepingutega 1957.a. MSK-l on oluline roll EL otsustetegemise protsessis, asudes parlamendi, komisjoni ja nõukogu vahel. 1986.a Ühtne Euroopa Akt tugevdas seda rolli veelgi. Maastrichti lepinguga asetati MSK võrdsele pulgale teiste institutsioonidega küsimustes, mis puudutavad kodukorda, eelarvet, initsiatiiviõigust ja ametnike määramist peasekretariaadis. Amsterdami leping laiendas MSK pädevust sotsiaalsfäärile, samuti saab MSK avaldada arvamust keskkonna, hariduse, tervise, tarbijakaitse, tööstuse, struktuurifondide, üleeuroopaliste transpordivõrkude jm teemadel.

MSK arvamused aitavad otsuseid langetavatel institutsioonidel määrata, millised on komisjoni ettepaneku tagajärjed neile, keda see puudutab ning millised muudatused või täiendused oleksid kasulikud, kindlustamaks eelnõule suuremat toetust. Samuti pakub MSK ekspertteadmisi paljudes erinevates valdkondades, kuna ta koosneb väga erinevate elualade esindajatest. Olulised on ka MSK enda poolt koostatud ettepanekud, mis käsitlevad küsimusi, mis varem on tähelepanuta jäänud, ning sunnivad tihti komisjoni pöörama nendele küsimustele enam tähelepanu.

Komitee konsultatiivne roll võimaldab selle liikmetel ning organisatsioonidel, mida nad esindavad, osaleda ühenduse otsustetegemise protsessis. Sotsiaalsete partnerite ja muude elualade esindajate osalemine lisab ühenduse otsustele usaldatavust ja tõstab nende kvaliteeti, kuna otsuste tegemisse kaasatakse elanikkonna erinevate gruppide esindajad. MSK ise näeb end sillana kodanike ja EL vahel.

Majandus- ja Sotsiaalkomitee koosseis

Majandus- ja Sotsiaalkomitee on konsultatiivne organ, kuhu kuuluvad erinevate elualade esindajad. Komitee koosneb **majandus- ja ühiskonnaelu eri alade esindajatest, eriti tootjate, talupidajate, veondusettevõtjate, töötajate, vahendajate, käsitöölise, vabakutseliste ning üldsuse esindajatest**. Erinevate elualade esindajad on jagunenud kolme gruppi – tööandjate (I), töötajate (II) ja erinevate huvide (III) grupid. Need grupid esindavad

erinevate valdkondade huve – suhtlevad tööandjate organisatsioonide või ametiühingutega, kaitsevad oma huve MSK sees jne. III grupi tegevus on mõneti keerulisem kui kahe esimese oma, kuna selle koosseis on märgatavalt heterogeensem – talupidajad, väikettevõtjad, käsitöölised, liberaalsed elukutsed (juristid jms), VVOd, tarbijate esindajad, keskkonnaorganisatsioonide esindajad, perekondade esindajad, naised, puuetega isikud, teadlased, jpt. Kokkuvõtlikult võiks öelda, et Majandus- ja Sotsiaalkomitee esindab Euroopa **kodanikuühiskonna** huve EL otsustusprotsessis.

Nice'i lepingu kohaselt on komiteel **344 liiget**, kes jagunevad riigiti järgnevalt: Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalia ja Suurbritannial on 24 kohta, Hispaanial ja Poolal 21, Rumeenial 15, Austrial, Belgial, Bulgaarial, Hollandil, Kreekal, Portugalil, Rootsil, Tšehhil ja Ungaril 12, Taanil, Iirimaal, Soomel, Leedul ja Slovakkial 9, Eestil, Lätil ja Sloveenial 7, Küprosel ja Luksemburgil 6 ning Maltal 5 liiget. Eestist nimetati käesolevaks perioodiks MSK liikmeteks:

- Liina Carr – Eesti Ametiühingute Keskliidu (EAKL) välissuhete sekretär
- Mall Hellam – Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu (EMSL/NENO) asutaja ja nõukogu liige
- Meelis Joost – Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPI Koda) välissuhete spetsialist
- Kaul Nurm – Eestimaa Talupidajate Keskliidu (ETKL) peadirektor
- Eve Päärendson – Eesti Tööandjate Keskliidu (EETK) rahvusvaheliste suhete juht
- Reet Teder – Eesti Kaubandus- Tööstuskoja (EKT) poliitikadirektor
- Mare Viies – Tallinna Tehnikaülikooli majandusuuringute teaduskeskuse teadur; Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioon (TALO)

Nõukogu nimetab komitee liikmed ühehäälselt viieks aastaks. Neid võib nimetada uueks ametiajaks. Komitee liikmeid ei või siduda mingite kohustuslike juhustega. Ühenduse üldistes huvides on nad oma kohustuste täitmisel täiesti sõltumatud. Nõukogu nimekirja kandidaadid määrab iga liikmesriik eraldi, kinnitamine nõukogus on üsna formaalne. Sõltumatus ei tähenda muidugi seda, et liikmed ei esindaks oma organisatsioone.

Majandus- ja Sotsiaalkomitee ülesanded

MSKI on kolm peamist ülesannet:

- konsultatiivne roll kolme suure institutsiooni nõustamisel;

- kodanikuühiskonna kaasamine EL otsustetegemisse;
- kodanikuühiskonna tugevdamine väljaspool Euroopa Liitu, arendades dialoogi ja toetades vastavaid struktuure Kesk- ja Ida-Euroopas, Türgis, Vahemeremaades, ACP riikides, Lõuna-Ameerikas jm.

Esimene neist on selgelt kõige olulisem, see on roll, mis on antud MSKle asutamislepinguga: “Nõukogu või komisjon peavad konsulteerima komiteega käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel. Need institutsioonid võivad konsulteerida komiteega kõikidel juhtudel, kui nad peavad seda asjakohaseks. Komitee võib omal algatusel avaldada arvamust juhul, kui ta peab niisugust sammu asjakohaseks”.

Nende ülesannete täitmiseks väljastab MSK kolme tüüpi arvamusi:

- arvamused küsimustes, mille on komiteele edastanud komisjon, nõukogu ja alates Amsterdami lepingust ka parlament;
- omaenda algatusel koostatud arvamused;
- selgitavad arvamused juhtudel, kui komisjon ja parlament küsivad temalt ettepanekuid mingis küsimuses, mis võib hiljem viia EL õigusakti koostamise ettepanekuni.

Arvamused avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas ning nad on saadaval komitee veebilehel <http://www.eesc.europa.eu>. Arvamus edastatakse nõukogule, komisjonile ja parlamendile. MSK koostab aastas keskmiselt umbes 170 nõuandvat dokumenti ja arvamust.

Samuti võib komitee paluda mõnel oma osakonnal koostada **inforaport**, et uurida mõnda hetkel olulist küsimust.

Üsna konsensuslik seisukoht näib olevat, et MSK ei ole mänginud ELis nii suurt rolli, kui temalt on oodatud või nagu ta ise sooviks. Selle põhjuseks on eeskätt komitee heterogeenne koosseis, mis muudab ühtse arvamuse jõulise esitamise üsna keeruliseks. Teiseks on MSK võim ainult konsultatiivne – teistel institutsioonidel puudub kohustus komitee arvamusega arvestada.